

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija/kanton

OPĆINA PROZOR-RAMA

Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije

Prozor-Rama, Kralja Tomislava bb, tel./fax.: +387 36 771 912; 771 342; e-mail: razvoj@prozor-rama.org

INFORMACIJA O STANJU GOSPODARSTVA I OBLASTI
ZAPOŠLJAVANJA
U OPĆINI PROZOR-RAMA

Sadržaj

I. UVOD.....	3
II. PREGLED I STANJE PO POJEDINIM POKAZATELJIMA	3
1. Broj i struktura poslovnih subjekata na području općine Prozor-Rama iz Registra izdanih i upisanih Rješenja/Odobrenja za osnivanje radnji ili obavljanje različitih djelatnosti za pravne i fizičke osobe 2017.g.....	3
2. Tržište radne snage.....	6
3. Prosječna neto plaća.....	6
4. Umirovljenici.....	6
5. Vanjskotrgovinska razmjena.....	7
6. Prometna infrastruktura.....	7
7. Razina razvijenosti.....	7
8. Stanje u javnim poduzećima	8
III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR – RAMA.....	9
1. Strateški projekti i razvojni program na razini općine Prozor – Rama	9
2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period	10
IV. ZAKLJUČAK.....	11

I. UVOD

Informacija o stanju gospodarstva i oblasti zapošljavanja u općini Prozor-Rama, analizira strukturu poslovnih subjekata (pravne i fizičke osobe), razvrstanih po djelatnostima, što može biti značajno za donošenje odluka važnih za sve sfere javnog života u ovoj općini.

Analiza socioekonomskih pokazatelja (tržište radne snage, prosječna neto plaća, vrste i broj isplaćenih mirovina, vanjsko trgovinska razmjena) temelj su za dobivanje značajnog podatka o stupnju razvijenosti općine Prozor-Rama u Hercegovačko-Neretvanskoj županiji i Federaciji BiH.

II. PREGLED STANJA PO POJEDINIM POKAZATELJIMA

1. Broj i struktura poslovnih subjekata na području općine Prozor-Rama iz Registara izdanih i upisanih Rješenja/Odobrenja za osnivanje radnji ili obavljanje različitih djelatnosti za pravne i fizičke osobe u 2018. god.

Na dan 31.12.2018. godine, odobrenje – rješenje za osnivanje radnje ili obavljanje djelatnosti u općini Prozor – Rama posjeduje ukupno

176 osoba u osnovnom, dopunskom i dodatnom zanimanju, i to za:

- 30 trgovinskih radnji,
- 32 ugostiteljske radnje,
- 114 obrta i srodnih djelatnosti, (od toga 36 poljoprivredna djelatnost).

Osim radnji i djelatnosti, evidentirane su i:

- 94 pravne osobe - poduzeća (različite djelatnosti).

Također, 83 osobe posjeduje rješenje za obavljanje prijevoza za vlastite potrebe.

Vrste registriranih obrta i srodnih djelatnosti:

Red. br.	Vrsta	Osnovno zanimanje	Dopunsko zanimanje	Dodatno zanimanje	Tradicijski stari obrt		UKUPNO
					osnovno	dopunsko	
1	Frizerski saloni	1	0	0	6	0	7
2	Krojačka radnja	1	0	0	1	1	3
3	Kemijska čistiona	1	0	0	0	0	1
4	Staklorezačka radnja	1	0	0	0	0	1
5	Zidarsko-fasaderska djelatnost	6	0	0	0	0	6
6	Internet klub	0	0	1	0	0	1
7	Autolimarska radnja	1	0	0	0	0	1
8	Vulkanizerska radnja	2	1	0	0	0	3
9	Računovodstveno programiranje	1	4	1	0	0	6

10	Kamenorezačka djelatnost	1	0	0	2	0	3
11	Bravarska radnja	3	0	0	0	0	3
12	Građevinsko uslužna djelatnost	2	0	0	0	0	2
13	Proizvodnja proizvoda od plastike	1	0	0	0	0	1
14	Pekarske radnje	4	0	0	0	0	4
15	Završni građevinski radovi	1	0	0	0	0	1
16	Automehaničarska radnja	3	0	0	0	0	3
17	Poljoprivredne djelatnosti	31	5	0	0	0	36
18	Proizvodnja rakije	1	0	0	0	0	1
19	Autoprijevoznicičke djelatnosti	4	1	0	0	0	5
20	Taksi služba	4	0	0	0	0	4
21	Foto video	0	1	0	0	0	1
22	Elektroinstalater	0	1	0	0	0	1
23	Optika	0	1	0	0	0	1
24	Urarsko-zlatarsko-filigranska	0	1	0	0	0	1
25	Solarne elektrane	0	8	0	0	0	8
26	Popravak komunikacijske opreme	0	1	0	0	0	1
27	Vjetroelektrane	0	1	0	0	0	1
28	Pržionica kave	0	1	0	0	0	1
29	Površinska obrada i presvlačenje	0	0	0	2	0	2
30	Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje	0	0	0	1	0	1
31	Proizvodnja brava i okova	0	0	0	0	1	1
32	Izrada putnih i ručnih torbi i sl.	0	0	0	0	1	1
33	Proizvodnja namještaja i proizvoda od drva	0	0	0	2	0	2
UKUPNO		69	26	2	14	3	114
					17		
Sveukupno sa uključenim tradicijskim obrtom		(69+14) 83	(26+3) 29	2			114

Izvor podataka: Registar izdanih odobrenja općine Prozor-Rama.

Služba za Razvoj, poduzetništvo, obrt i financije kontinuirano provodi aktivnosti u svezi kontrole rada gospodarskih subjekata tj. usklađivanja stvarnog stanja na terenu s stanjem u registru izdanih odobrenja i vrši odjave po službenoj dužnosti gospodarskih subjekata koji duže vrijeme ne obavljaju djelatnost sukladno izdanom odobrenju.

Do značajnijih promjena u broju registriranih poslovnih subjekata (fizičke osobe) došlo je u razdoblju 2012.-2018. godine, kada je objavljeno ukupno 406 poslovnih subjekata, uglavnom po službenoj dužnosti (283), jer su isti postojali samo fiktivno (imali registraciju), a duže vrijeme na terenu ne obavljaju nikakvu djelatnost.

Tablica 2: Pregled objavljenih poslovnih subjekata (fizičkih osoba) u razdoblju 2012.-2018.

Godine obrade podataka	Trgovina po zahtjevu/ službeno		Ugostiteljstvo po zahtjevu/službeno		Obrt i srodna djelatnost po zahtjevu/službeno		Obrt i srodna djelatnost po zahtjevu/službeno		Ukupno po zahtjevu/službeno	
2012	3	7	11	15	11	6	6	5	31	33
2013	3	25	5	18	6	38	2	5	16	86
2014	5	0	5	1	O+P po zaht. 7		O+P služ. 62		17	63
2015	1	10	11	5	O+P po zaht. 6		O+P služ. 9		18	24
2016	0	1	6	3	O+P po zaht. 6		O+P služ. 9		12	13
2017	4	2	5	3	O+P po zah. 10		O+P služ. 35		19	40
2018	3	2	8	0	13		6		24	8
Ukupno	19	47	51	45	103		139		137	267

Od podataka o stanju i korištenju energije iz obnovljivih izvora (male hidroelektrane, sunčeva energija, energija vjetra) izgrađenih ili u fazi izgradnje (poslovnih subjekata) na prostoru naše Općine, od kojih neki posluju kao d.o.o. a neki kao obrt, važni za ovu informaciju su:

- dodijeljeno je sedam (7) koncesija za korištenje voda, vodotoka rijeka u našoj Općini za izgradnju malih hidroelektrana od čega su tri (3) izgrađene i nalaze se u proizvodnom procesu, proizvodnje električne energije, a preostale četiri (4) su u različitim postupcima ishoda potrebitih suglasnosti i dozvola.
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ-a, je nakon provedenog postupka dodjele koncesije za korištenje voda, vodotoka rijeke Rama i javnog vodnog dobra za proizvodnju električne energije izgradnjom 5 (pet) MHE u nizu potpisalo Ugovor o dodjeli predmetne koncesije sa poduzećem Ecco-Crima d.o.o. Lug i iste su u postupku ishoda potrebitih suglasnosti dozvola za izgradnju.
- Na području naše Općine izgrađeno je i pušteno u proces proizvodnje električne energije četrnaest (14) solarnih elektrana od čega su:
 - četiri (4) instalirane snage oko 150 kW,
 - devet (9) instalirane snage oko 23 kW.
 - jedna (1) instalirane snage oko 3 KW.
- Izgrađeno je i pušteno u proces proizvodnje pet (5) postrojenja za pretvaranje pogonske snage vjetra u električnu energiju, pojedinačne instalirane snage do 23 kW na P. planini.

2.Tržište radne snage

Praćenje zaposlenosti od strane zavoda za statistiku FBiH vodi se, iz godine u godinu, po različitim metodologijama, zato se dolje prikazani podatci trebaju uzeti s velikom rezervom te se podatak o stvarnom broju uposlenih treba posebno izračunavati na osnovu svih dostupnih izvješća.

Tablica broj 3: Pregled prosječne zaposlenosti i prosječne evidentirane nezaposlenosti:

Godina	Prosjeak evidentirane zaposlenosti (stat. bilteni)	Prosjeak zaposlenosti po izračunu	Prosjeak evidentirane nezaposlenosti
2018	1414	-	1863
2017	1173	1320	1964
2016	1184	1330	1952
2015	1166	1310	1981
2014	1153	1290	1990
2013	1051	1269	1917

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K,-statistički bilteni i izvješća*.

Tablica broj 4: Procjena ukupnog broja stanovništva, radno sposobnog, aktivnog stanovništva i radne snage u Federaciji BiH, HNŽ/K i općini Prozor-Rama u 2018.

Općina	Stanovništvo	Zaposlenost	Nezaposlenost	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga
Federacija BiH	2.196,233	529.922	335.610	1.538,814	865.553
Ukupno HNŽ/K	217.765	53.676	30.652	149.499	84.328
<i>Prozor-Rama</i>	13.643	1.414	1.863	9.712	3.278

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K

3. Prosječna neto plaća

Tablica broj 5: Prosječna neto plaća u 2018. godini

Općina	Prosječna neto plaća u KM	FBiH = 100
Prozor-Rama	896	101

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

3. Umirovljenici

Tablica broj 6: Broj umirovljenika i iznos sredstava za mirovine u 2018. godine

Tablica broj 6: Broj i iznos mirovina i iznos obračuna za mirovine u 2018. godini								
Naziv općine	Vrste mirovine						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Obiteljske			
	Ukupno		Ukupno		Ukupno			
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Prozor-								

Rama	691	285.591	198	64.196	439	129.810	1.328	479.597
------	-----	---------	-----	--------	-----	---------	-------	---------

Izvor podataka : Federalni Zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Tablica broj 7: Prosječna isplaćena mirovina u 2018. godini

Naziv općine	Broj zaposl. na 1 umirovljenika	Ukupna prosječna mirovina KM	Prosječna starosna mirovina KM	Prosječna invalidska mirovina KM	Prosječna obiteljska mirovina KM
Prozor-Rama	1,1	361,14	413,30	324,22	295,69

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

4. Vanjskotrgovinska razmjena

Za ostale analize mogu biti korisni podatci o izvozu i uvozu općine Prozor – Rama:

Tablica broj 8: Vanjskotrgovinska razmjena u F BiH općine Prozor-Rama za 2018. god.

Općina	Izvoz u KM 2018	Učešće u izvozu 2018	Uvoz u KM I-XII-2018	Učešće u uvozu 2018	Pokrivenost uvoza izvozom%	Saldo robne razmjene KM
Prozor-Rama	7.178,227	0,09	10.978,313	0,08%	65,39	-3.800,087

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

5. Prometna infrastruktura

Tablica broj 9: Prometna infrastruktura općine Prozor-Rama u 2018.god.

Naziv općine	Površina u km ²	Magistralni putovi	Regionalni putovi	Ukupno Magistralni + Regionalni	Lokalni putovi
Prozor-Rama	477	53	51	104	371

Izvor podataka : Federalni Zavod za statistiku

Obrada podataka : Federalni Zavod za programiranje razvoja

6. Razina razvijenosti

Tablica broj 10: Stupanj razvijenosti općine Prozor-Rama u 2015.-2018 godini

Općina Prozor-Rama/ godina	Stupanj zaposl. u %	Stupanj nezap. u %	Broj učen. OŠ+ SŠ na 1000 stan	Porezni prihodi po glavi stanovnika	Odsut. stan. %	Federacija BiH = 100					Indeks razvijenosti
						Stupanj zap.	Stupanj nez.	Broj učenika na 1000 st	Porezni prih. po gl. st.	Odsut. stanov	
2015.	7,5	62,9	98	64	-21,6	39,0	64,4	82,0	51,3	59,7	59,3
2016.	12,2	62,6	102	84	-29,7	41,6	60,4	83,0	53,6	51,8	58,1
2017.	12,0	62,6	100	60	-30,4	39,8	55,6	82,4	59,7	49,4	57,4

Izračun po novoj metodologiji	Prihodi od poreza na dohodak pc 2018	Stupanj zaposlenosti 2018	Kretanje stanovništva 2013-2018	Učešće staroga stanovništva 2013-2018	Stupanj obrazovanja stanovništva 2017	Indeks 2018	Rang	Grupa
2018.	0,31	0,39	0,80	1,02	0,92	0,65	65	IV

Obrada podataka : Federalni Zavod za programiranje razvoja.

NAPOMENA: Za izračun indeksa razvijenosti koriste se podaci za 2018. Federalnog zavoda za statistiku i Poreske uprave Federacije BiH, osim za indikator stupanj obrazovanja stanovništva za koji smo koristili zadnje dostupne podatke iz 2017. Ranije objavljeni podaci za 2017. godinu u dokumentu Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2017., računati su po staroj metodologiji. Zbog poređenja sa 2018. godinom, u ovom dokumentu, i 2017. godina je urađena po novoj metodologiji izračuna indeksa razvijenosti.

U skladu sa podacima u V grupu (izrazito nerazvijene općine) spadaju: Glamoč, Drvar, Ravno, Domaljevac – Šamac, Pale, Foča, Bužim, Teočak, Čelić, Sapna, Bosansko Grahovo, Dobretići.

U grupu IV (nerazvijene općine) spadaju: Stolac, Zavidovići, Kladanj, Tomislavgrad, Olovo, Bosanski Petrovac, Bosanska Krupa, Odžak, Kalesija, Sanski Most, Vareš, Cazin, Prozor, Velika Kladuša i Ključ.

Ovdje treba uzeti u obzir činjenicu da metodologija prikupljanja statističkih podataka nije usklađena sa stvarnim stanjima, posebno u oblasti zaposlenosti i u oblasti bruto društvenog proizvoda, što iskrivljuje i sliku o razvijenosti.

Napominjemo da se vrijednosti proizvodnje koje ostvaruju poslovni subjekti koji imaju proizvodnju u općini Prozor – Rama a sjedište izvan općine Prozor – Rama, pripisuju mjestima gdje imaju sjedište, a ne Prozoru – Rami u kojoj ostvaruju proizvodnju. Radi se o značajnim vrijednostima, posebno u proizvodnji električne energije. U slučaju prikazivanja ove proizvodnje po mjestu stvarnog ostvarivanja proizvodnje, pokazatelji za općinu Prozor – Rama bili bi daleko povoljniji.

7. Stanje u javnim poduzećima kojima je Općina Prozor – Rama osnivač

Javna poduzeća kojima je osnivač Općinsko vijeće Prozor – Rama u proteklom razdoblju su uspješno poslovala.

- „Agencija za lokalni razvoj“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2018. godini bili su: 242.500,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2018. godini bili su: 250.145,00 KM

Gubitak tekuće godine (prije oporezivanja): 7.645,00 KM

Ostvareni gubitak saniran je u prvom tromjesečju 2019. godine.

Broj uposlenih na dan 31.12.2018. : 8 (osam)

Temeljni kapital Društva iznosi 5.000,00 KM. Općinsko vijeće ima udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

- „Javni prijevoz“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2018. godini bili su: 63.103,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2018. godini bili su: 55.880,00 KM

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 7.223,00 KM

Vrijednost kapitala na dan 31.12.2018: 51.566,00 KM. Općinsko vijeće ima udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

Broj uposlenih na dan 31.12.2018. : 4 (četiri).

- Javno poduzeće „Radio Rama“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2018. godini bili su: 206.969,00 KM.

Ukupni rashodi Društva u 2018. godini bili su: 206.662,00 KM.

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 307,00 KM.

Broj uposlenih na dan 31.12.2018. :8 (osam).

Temeljni kapital Društva iznosi 5.000,00 KM. Općinsko vijeće ima udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

- **Javno komunalno poduzeće „VODOGRAD“ d.o.o.**

Ukupni prihodi Društva u 2018. godini bili su: 2.240.722,80 KM

Ukupni rashodi Društva u 2018. godini bili su: 2.239.988,83 KM

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 733,97 KM

Broj uposlenih na dan 31.12.2018.: 63 (šezdesettri).

Temeljni kapital Društva je 3.999.556,00 KM. Općinsko vijeće Prozor – Rama na dan 31.12.2018. ima udjel u JKP “Vodograd“ d.o.o. u iznosu od 2.846.831,04 KM, što predstavlja 71,1787% učešća u temeljnom kapitalu.

III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR - RAMA

Zbog ukupnog stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja kao i nekih njegovih trendova rasta u negativnom smislu, općina Prozor-Rama, kroz različite mjere i provedbene aktivnosti, nastoji pomoći malim i srednjim gospodarskim subjektima, prije svega zadržati postojeći broj uposlenih i poboljšati uvjete za nova zapošljavanja.

Izdvajaju se vlastita proračunska sredstva (programi poticajnih mjera u gospodarstvu i poljoprivredi, kapitalna ulaganja, edukacija i dr.), traži se i koristi sudjelovanje viših razina vlasti te domaćih i inozemnih ulagača.

Općina Prozor-Rama, kroz realizaciju utvrđenih strateških projekata, razvojnih programa i mjera na ključnim područjima (od čega su neki u fazi realizacije a neki u pripremi) očekuje značajniji razvitak gospodarskog sektora u narednom periodu i otvaranje novih radnih mjesta.

1. Strateški dokumenti i razvojni programi na razini općine Prozor - Rama:

U svom radu Općinske Službe se koriste slijedećim strateškim dokumentima koji utvrđuju glavne razvojne smjernice i potrebne mjere i aktivnosti:

- Strategije razvoja općine Prozor-Rama 2011.-2020. godine,
- Prostorni Plan općine Prozor-Rama 2010.-2020.,
- Regulacijski Plana centar Prozor 2015-2020. god.,
- Regulacijski Plan Ščit, (usvojen prednacr),
- Regulacijski plan Pograđe, (usvojen prednacr),
- Lokalni akcijski plan zaštite okoliša općine Prozor-Rama (LEAP).

Razvojni programi, mjere i aktivnosti oslonjeni na strateške dokumente su brojni. Najvažniji su slijedeći:

- Izgradnja infrastrukture (putovi, vodovod, rasvjeta) u funkciji poboljšanja općih uvjeta življenja stanovništva, posebno poboljšanja uvjeta za gospodarske djelatnosti. Izgrađenost putne mreže je vidljiva u Prozoru kao općinskom središtu ali do sada i u većini seoskih

naselja. Izgrađenost vodovodne mreže također je dovela do toga da seoska naselja imaju preduvjete za civiliziran život, što je također preduvjet za gospodarski razvoj. Javna rasvjeta je također proširena na veći broj seoskih naselja i doprinosi osjećaju ugodnijeg življenja i boljih uvjeta za poslovanje.

- Poticajne mjere za investitore i poslodavce koji svojim programima i aktivnostima doprinose povećanju broja uposlenih na području općine “Program poticaja za zapošljavanje”. Pregledom odobrenih projekata po Programu poticaja za zapošljavanje vidljivo je da je do kraja 2018. odobreno ukupno 36 projekata podnesenih od strane 31 različitog poslovnog subjekta. Podržano je zapošljavanje novih 260 uposlenika. Program se vremenom poboljšavao i prilagođavao traženjima poduzetnika. Broj tražitelja poticaja smanjio se nakon što je 2013. kao kriterij uveden najmanje 10 novih uposlenika. I nakon što je taj kriterij ublažen 2015. godine na način da se mogu prijaviti projekti s 3 nova uposlenika, pa čak i manje, ukoliko se radi o potpori određenim deficitarnim poslovima, nije došlo do prijavljivanja većeg broja novih projekata.

U okviru ove mjere potaknuto je zapošljavanje i u javnom i u realnom sektoru. Sveukupan broj novouposlenih u javnom i realnom sektoru 01.10.2008. – 31.12.2018 je 490 osoba, od čega 230 u javnom sektoru a 260 u privatnom sektoru.

Važno je napomenuti da Program poticaja, osim financijskih aktivnosti, podrazumijeva provođenje mjera organizacijskog karaktera, mjera infrastrukturnog karaktera, kao i mjere na poboljšanju provedbe zakonskih propisa (inspekcije i sl.).

2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period:

- Pribavljanje novih sredstava kroz sudske sporove kojima je cilj pravičnije uvažavanje općine Prozor – Rama i poštivanje zakonskih propisa, a koja sredstva će omogućiti provedbu brojnih, prvenstveno infrastrukturnih, projekata
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata vodoopskrbe naselja,
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata uređenja putne mreže za gradska i seoska naselja,
- Nastavak ranije započetih projekata tipa Gradska tržnica, Gradska mrtvačnica, Gradski kolodvor, Sortirnica i reciklaža otpada, i drugih projekata,
- Nastavak pripreme i provedbe projekata i mjera (iz strateških dokumenata), kroz rad općinske Agencije za lokalni razvoj
- Kreiranje i realizacija novih infrastrukturnih projekata koji će popraviti uvjete za poduzetničke projekte i popravljati opći izgled i ugled Prozora - Rame
- Davanje potpore razvojnim projektima lokalnih poduzetnika i projektima drugih potencijalnih investitora sa ciljem povećanog zapošljavanja u općini Prozor – Rama,
- Nastavak potpore pojedinačnim i udruženim poljoprivrednicima,
- Nastavak potpore aktivnostima kojima se poboljšava stanje u oblasti turizma,
- Nastavak aktivnosti na promociji općine Prozor – Rama sa povoljnim poslovnim okruženjem,

- Nastavak aktivnosti na arheološkim istraživanjima na lokalitetu Gradac kod Ljubunaca-Uzdola, kao i na ostalim lokalitetima na području Općine, sa ciljem očuvanja povijesne baštine i korištenja u turističke svrhe,
- Nastavak suradnje sa gradovima prijateljima, sa susjednim i drugim općinama, kako bi se kreirali i provodili zajednički projekti,
- Nastavak suradnje sa višim razinama vlasti, sa domaćim i međunarodnim tijelima, organizacijama i institucijama, sa ciljem kreiranja i provođenja novih razvojnih projekata.

IV. ZAKLJUČAK

Ni za promatrano razdoblje stanje u oblasti gospodarstva i zapošljavanja u općini Prozor – Rama ne može se smatrati pozitivnim.

Ipak, za ovu općinu najvažniji pokazatelj, broj uposlenih, bilježi porast. Rezultat je to dijelom i mjera koje poduzima ova Općina, kojima se ublažavaju posljedice izuzetno negativnih kretanja u kojima se nalazi Bosna i Hercegovina. Naime, činjenica da Bosna i Hercegovina već dugi niz godina zauzima najlošija mjesta na svim ljestvicama kojima se mjere uvjeti poslovanja, posebno po lakoći poslovanja kao indikatoru koji objektivno mjeri aspekte poslovne regulative za domaća preduzeća, po kojemu je BiH posljednja od europskih zemalja.

Imajući u vidu da gospodarski razvoj u velikoj mjeri zavisi od razvoja malih i srednjih poduzeća, realizacijom planiranih razvojnih projekata, programa i provedbenih aktivnih mjera, omogućit će se :

- dalji razvoj ruralnih područja i poboljšanje životnih uvjeta na selu,
- poboljšanje uvjeta za jačanje konkurentske sposobnosti i razvoj postojećih i otvaranje novih malih i srednjih poduzeća
- povećanje zaposlenosti kroz jačanje postojećih i otvaranje novih malih i srednjih poduzeća
- smanjenje dugoročne i strukturne nezaposlenosti

Svi navedeni programi, projekti i mjere koji su u tijeku realizacije i koji se planiraju realizirati usklađeni su sa Strategijom razvoja općine Prozor – Rama 2011. – 2020. godina.

Određeni pozitivni pomaci u stanju gospodarstva u općini Prozor – Rama u 2018. godini bude optimizam u uspjeh oporavka gospodarstva i poboljšanja broja uposlenih. Za još uspješniji status biti će presudna potpora od svih sudionika javnog života u općini Prozor – Rama, pa i svih žitelja ove općine. Ovo posebno dolazi do izražaja sagledavanjem lošeg statusa koji Bosna i Hercegovina ima u svijetu, te je nedostatke na razini države potrebno nadomještati većim angažmanom na lokalnoj razini.

Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije
Josip Juričić, Rukovoditelj Službe